

UITSPRAAK COMMISSIE WGGZ
(24 maart 2025, mondelinge uitspraak d.d. 11 maart 2025)

Klager: de heer XXXXXX, geboren op XXXXXX, verblijf houdend Vincent van Gogh, locatie XXXXXX (XXXXXX te XXXXXX), in aanwezigheid van pvp mevrouw XXXXXX

Aangeklaagden/verweerders: mevr. XXXXXX, psychiater en plv zorgverantwoordelijke,
De heer XXXXXX, geneesheer directeur

Zitting: 11 maart 2025

Klachtenummer: 25.020

1. De klacht

De klachtmelding betreft een klacht tegen:

1. verplichte zorg zonder geldige juridische titel
2. overplaatsing
3. verplichte medicatie

Er is een schorsingsverzoek ingediend ten aanzien van medicatie (en opname). Dit verzoek is op 20 februari 2025 afgewezen.

2. De procedure

2.1. Bevoegdheid en ontvankelijkheid

De Klachtencommissie (in het vervolg: de Commissie) verklaart de klacht ontvankelijk als een klacht in de zin van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvggz).

2.2.

- Op 19-02-2025 heeft de Commissie het klachtformulier ontvangen (per e-mail van de pvp)
- Op 20-02-2025 is verweerder op de hoogte gebracht van de ontvangen klachten en is het verweer opgevraagd bij verweerder
- Op 10 maart 2025 is het verweer ontvangen en zijn alle stukken naar de betrokkenen gestuurd
- Op 11 maart 2025 vond de klachtzitting plaats
- Het schorsingsverzoek is afgewezen bij beslissing van 20 februari 2025.

3. De feiten – voor zover van belang

Klager is gediagnostiseerd met schizofrenie. Hij is opgenomen vanaf 20-06-2024 met een crisismaatregel, voortgezette crisismaatregel en later een zorgmachtiging. Op grond daarvan vond opname plaats, er zijn beperkingen in zijn bewegingsvrijheid opgelegd en heeft hij verplicht medicatie toegediend gekregen.

De zorgmachtiging, afgegeven door de Rechtbank Roermond op 31-07-2024, was geldig tot en met uiterlijk 31-01-2025.

Er is een verlenging van de zorgmachtiging gevraagd, die echter op de zitting van 27-01-2025 werd afgewezen.

Op 31-01-2025 is een crisismaatregel verstrekt, waarna de rechtbank Roermond op 05-02-2025 een beslissing tot voortzetting van de crisismaatregel heeft genomen, geldig tot en met 26 februari 2025.

Op 11-02-2025 heeft de geneesheer directeur een beslissing op grond van artikel 8:16 Wvvgz genomen tot overplaatsing en is een nieuwe zorgverantwoordelijke toegewezen. Eveneens op 11-02-2025 is een 8:9 beslissing genomen door mevrouw XXXXXX met betrekking tot de verplichte zorg, voor zover hier relevant verplichte zorg in de vorm van toediening van medicatie (ondertekend door de geneesheer directeur 12-02-2025). Er is een verzoek ingediend bij het OM in verband met het verzoek tot verlening van een zorgmachtiging.

In de beschikking zorgmachtiging d.d. 31 juli 2024 (geldig tot en met 31 januari 2025) is opgenomen:

“betrokkene lijdt aan een psychische stoornis, in de vorm van schizofreniespectrum- en andere psychotische stoornissen. Hij heeft de overtuiging dat hij in de hoofdrol speelt in meerdere films omdat hij half mens half robot is. Betrokkene heeft voorts de overtuiging dat hij middels een chip in zijn hand kan communiceren”.

In de voortgezette crisismaatregel d.d. 05-02-2025 (geldig tot en met 26-02-2025) is opgenomen: “Betrokkene is sinds juni 2024 opgenomen vanwege een psychose en zelfverwaarlozing. Sindsdien is hij behandeld met verschillende antipsychotica, tot nu toe met onvoldoende effect. Betrokkene uit een veelheid aan wanen. Er is sprake van onmiddellijk ernstig nadeel, gelegen in het bestaan van of het aanzienlijk risico op ernstige verwaarlozing en maatschappelijke teloorgang. Voor opname leidde hij een rondtrekkend bestaan, waarbij de omgeving melding deed van verward gedrag. Hulpverlening kwam niet van de grond omdat betrokkene hulp meed. Op de afdeling wordt gezien dat het toestandsbeeld van betrokkene voorzichtig verbetert. Hij kan naar een afdeling voor langdurige zorg van XXXXXX. Terugkeren naar huis is niet mogelijk, betrokkene heeft meer zorg nodig. Bovendien is zijn woning niet bewoonbaar op dit moment”.

In de voortzetting crisismaatregel is als vorm van verplichte zorg opgenomen, voor zover relevant:
-opname en beperking bewegingsvrijheid
-verplicht innemen van medicatie

De 8:9 Wvvgz beslissing d.d. 11 februari 2025, betreft inname van medicatie. Daarin is opgenomen ter motivering:
“U lijdt aan schizofrenie, en wel een refractaire vorm. Derhalve dient u antipsychotica te nemen. U wilt geen medicatie en zonder behandeling zullen de maatschappelijke teloorgang en ernstige verwaarlozing toenemen”.

Op 11 februari 2025 is tevens besloten tot overplaatsing en de uitvoering van de zorg toe te wijzen aan een andere zorgverantwoordelijke. De overplaatsing is in de betreffende beslissing niet nader gemotiveerd. De beslissing een andere zorgverantwoordelijke toe te wijzen is aldus gemotiveerd: “in verband met uw overplaatsing van XXXXXX naar XXXXXX wijzigt uw zorgverantwoordelijke”.

4. Standpunt klager

klacht 1 verplichte zorg zonder juridische titel

Klager stelt dat hij 4 dagen zonder geldige juridische titel verplichte zorg heeft gekregen in de vorm van opname, beperking van zijn bewegingsvrijheid en toediening van medicatie. De zorgmachtiging liep af op 27 januari 2025, maar de verplichte zorg werd verleend tot 31 januari 2025, toen een crisismaatregel werd afgegeven door de burgemeester.

klacht 2 overplaatsing

Klager was het niet eens met de overplaatsing van XXXXXX naar XXXXXX. Desgevraagd kan hij niet verklaren waarom hij het daar niet mee eens was. Sommige dingen zijn beter in XXXXXX, sommige in XXXXXX, aldus klager ter zitting.

De patiëntenvertrouwenspersoon vult aan dat de beslissing tot overplaatsing niet gemotiveerd is in de beslissing ex artikel 8:9 Wvvgz. De beslissing is ook niet in begrijpelijke taal opgesteld.

klacht 3 medicatie

Klager stelt niet psychotisch te zijn en geen medicatie nodig te hebben. Hij weet niet waarom hij medicatie krijgt. Hij is niet alleen tegen deze medicatie maar tegen alle medicatie. Hij zegt "in slow motion" te leven en heeft meer baat bij zijn eigen therapie (drukken op bepaalde plekken van zijn lichaam).

5. Standpunt verweerder

Klacht 1

Op 27-01-2025 is het verzoek om verlenging van de zorgmachtiging afgewezen, maar de verplichte zorg op dat moment, te weten opname in een accommodatie, beperken van de bewegingsvrijheid en het verplicht innemen van medicatie, is voortgezet onder de op dat moment nog geldende zorgmachtiging, die nog van kracht was tot en met 31 januari 2025.

Klacht 2:

Op 11-2-2025 is betrokkene overgeplaatst binnen het Vincent van Gogh van een opnameafdeling in XXXXXX naar een langdurige zorg afdeling te XXXXXX. Met klager is besproken dat langdurige zorg passender is. Die kan niet worden geboden in XXXXXX, wel in XXXXXX. Door de zorgverantwoordelijke van de afdeling in XXXXXX is daarom verzocht aan de geneesheer-directeur om een overplaatsing.

Om de zorg op de afdeling aldaar zo goed mogelijk te kunnen bieden is het ook noodzakelijk dat de zorgverantwoordelijke werkzaam is op deze afdeling. Zodoende is door de geneesheer-directeur dan ook besloten een nieuwe zorgverantwoordelijke aan te wijzen, waarbij de verpleegkundig specialist op de afdeling te XXXXXX, XXXXXX, is aangewezen als nieuwe zorgverantwoordelijke. Betrokkene is ook schriftelijk over dit besluit geïnformeerd. In de klachtbrief maakt betrokkene kenbaar het niet eens te zijn met deze beslissing maar specificeert hij dit niet nader. Daarom is het niet doenlijk om hier in het verweerschrift nadere toelichting op te geven.

Klacht 3:

Betrokkene is gediagnosticeerd met schizofrenie. Hij is enkele maanden opgenomen geweest bij XXXXXX in XXXXXX, vanwege floride psychotische belevingen en achterdocht. Voorafgaand aan de opname aldaar, leidde betrokkene een grotendeels zwerfend bestaan en had hij een ernstig verwaarloosde kamer in XXXXXX. Betrokkene ging maatschappelijk teloor en er was sprake van ernstige zelfverwaarlozing.

Betrokkene is in de veronderstelling dat zijn lichaam langzaam in een robot verandert en er een chip in zijn hand zit die hier voor zorgt. Betrokkene probeert dit te voorkomen door aanvankelijk enkel kaas en nutella te eten en inmiddels door het continuerend toepassen van 'acupressuur', wat zoveel is als het drukken met de vingers om zijn organen in het lichaam te verplaatsen. In XXXXXX zijn er diverse antipsychotische medicamenten voorgeschreven die niet voldoende effect hadden.

Inmiddels is betrokkene ingesteld op clozapine, waarbij de psychotische belevingen minder het leven van betrokkene beheersen. Er zijn echter nog steeds psychotische belevingen aanwezig.

Klager krijgt nu 1dd clozapine, in de avond. Vooral nog oraal, maar het is wel noodzakelijk om het toestandbeeld te houden zoals het nu is. Zonder medicatie heeft klager meer psychotische belevingen, ontstaat er maatschappelijke teloorgang, kan hij agressie over zich afroepen, is het ernstig nadeel niet te voorkomen. Klager is van mening dat hij geen medicatie nodig heeft, vandaar dat hij verplichte zorg krijgt.

Ter toelichting op de beginselen van proportionaliteit, subsidiariteit, doelmatigheid en veiligheid: Zorg op basis van vrijwilligheid is niet mogelijk omdat betrokkene dat niet wil. Daardoor zijn er actueel geen minder bezwarende alternatieven om het beoogde effect te sorteren. Gelet op het beoogde doel, is het verlenen van verplichte zorg evenredig en is het redelijkerwijs te verwachten dat de zorg effectief zal zijn.

5. Overwegingen van de Commissie

Gelet op de klacht, het verweer en wat ter zitting is besproken komt de Commissie tot de volgende overwegingen.

De commissie heeft bij de klachten de rechtmatigheid van de verplichte zorg ter uitvoering van de door de rechter toegewezen zorgmachtiging en de daarbij vastgestelde vormen van verplichte zorg te beoordelen.

Klager is gediagnostiseerd met een psychische stoornis, in de vorm van schizofrenie

Artikel 8:9 Wvzgz bepaalt dat de zorgverantwoordelijke ter uitvoering van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet neemt, dan nadat hij:

- a. zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,
- b. met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd, en
- c. voor zover hij geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer-directeur.

Allereerst en meer in het algemeen overweegt de commissie dat verplichte zorg bij psychiatrische patiënten een ernstige inbreuk is op hun persoonlijke levenssfeer en/of lichamelijke integriteit. Deze inbreuk dient dan ook met de nodige waarborgen omkleed te zijn. Daarom worden er op zowel juridisch als medisch gebied eisen gesteld aan het mogen toepassen van verplichte zorg. Op juridisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de gronden van de Wvzgz en aan vormvoorschriften als vastlegging van het zorgplan en het uitreiken van een voldoende gemotiveerde schriftelijke kennisgeving van de verplichte zorg.

Verplichte zorg is een ultimum remedium. Als verplichte zorg noodzakelijk is, moet gekozen worden voor de minst ingrijpende vorm en zo kort mogelijk. Verplichte zorg moet voldoen aan de uitgangspunten van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en zorgvuldigheid.

De Commissie toetst de voorgestelde verplichte zorg tevens aan de vereisten van doelmatigheid (heeft de behandeling zin), proportionaliteit (staat het belang van behandelen in verhouding tot de dwang) en subsidiariteit (zijn er alternatieven).

De Commissie acht het verder van belang dat de verplichte zorg ten doel heeft het bevorderen van duurzame deelname van klager aan het maatschappelijke leven vanuit een positie van zo veel mogelijk zelfstandig functioneren, zonder daarbij ernstig nadeel voor zichzelf en/of derden te veroorzaken.

6. Oordeel van de commissie

De klacht betreft de volgende vormen van verplichte zorg:

Klacht 1 verplichte zorg zonder titel

De zorgmachtiging, afgegeven door de Rechtbank Roermond op 31-07-2024, was geldig tot en met uiterlijk 31-01-2025. Er is een verlenging van de zorgmachtiging gevraagd, die echter op de zitting van 27-01-2025 door de rechtbank werd afgewezen. Klager heeft uitdrukkelijk te kennen gegeven niet opgenomen te willen zijn en geen medicatie te willen innemen.

Op 31-01-2025 is een crisismaatregel verstrekt, waarna de rechtbank Roermond op 05-02-2025 een beslissing tot voortzetting van de crisismaatregel heeft genomen, geldig tot en met 26 februari 2025.

De zorgmachtiging liep af op 27 januari 2025. Ingevolge artikel 6:6 Wvzgz eindigt een lopende zorgmachtiging door de uitspraak van de rechtbank. De verplichte zorg, op dat moment bestaande uit opname in een accommodatie, beperken van de bewegingsvrijheid en het verplicht innemen van medicatie, werd verleend tot 31 januari 2025. Er was geen sprake van vrijwilligheid ten aanzien van de genoemde zorg. Dat betekent dat 4 dagen verplichte zorg is verleend zonder dat een geldige juridische titel aanwezig was.

De Commissie acht de klacht **gegrond**

Klacht 2 overplaatsing

Gebleken is dat langdurige zorg noodzakelijk is. Deze kan niet gegeven worden in de opname kliniek in XXXXXX maar wel in de kliniek XXXXXX te XXXXXX. In de beschikking is opgenomen dat het overplaatsing betreft naar Vincent van Gogh, XXXXXX. Dit is aan klager kenbaar gemaakt. Klager heeft zijn klacht tegen overplaatsing ter zitting niet onderbouwd. "Sommige dingen zijn beter in XXXXXX, sommige in XXXXXX".

Er is uitleg aan klager gegeven dat de beslissing is genomen omdat de zorg langer moet worden voortgezet.

Uit het oogpunt van zorgvuldigheid raadt de commissie aan, in begrijpelijke taal in de 8:16 Wvzgz beslissing op te nemen wat de motivering is.

De klacht is **ongegrond**

Klacht 3: medicatie

Klager is gediagnostiseerd met schizofrenie, bij aanvang van opname had hij een floride psychotisch beeld en was ondervoed. Klager heeft verschillende medicatie gekregen, aanvankelijk zonder voldoende effect. Hoewel nog steeds psychotische belevingen aanwezig zijn kan klager nu relatief goed functioneren met de juiste aansturing en hulp.

De commissie stelt vast dat voldaan is aan de wettelijke eisen die artikel 8:9 Wvzgz aan de beslissing tot verplichte zorg stelt, maar merkt op dat de formulering moeilijk te begrijpen is door het gebruik van medische termen. De commissie beveelt aan in de beslissing 8:9 Wvzgz begrijpelijke taal te gebruiken.

De commissie is van oordeel dat ook voldaan is aan de eisen van proportionaliteit, subsidiariteit, doelmatigheid en veiligheid. Er zijn geen mogelijkheden op basis van vrijwilligheid (klager wil geen enkele medicatie), waardoor er actueel geen minder bezwarende

alternatieven meer zijn om het beoogde effect te sorteren. Gelet op het beoogde doel, is het verlenen van verplichte zorg evenredig en is gebleken dat de zorg effectief is.

De commissie acht de klacht ten aanzien van medicatie **ongegrond**.

7. Beslissing

De Commissie verklaart de klachten

1. voor wat betreft de verplichte zorg in de vorm van opname en verplichte medicatie gedurende 4 dagen **gegrond**
2. voor wat betreft overplaatsing: **ongegrond**
3. voor wat betreft medicatie: **ongegrond**

De commissie kent aan klager ten laste van de zorgaanbieder een schadevergoeding toe van €440,00.

Deze beslissing is genomen door:

Mw. mr. XXXXXX, plv. voorzitter
Mevr. XXXXXX, psychiater en lid van de Commissie
De heer XXXXXX, lid van de Commissie

In aanwezigheid van mw. XXXXXX, secretaris.

Ondertekening:

Beroepsmogelijkheden

De Commissie wijst klager en de zorgaanbieder op de mogelijkheid dat op grond van artikel 10:7 Wvvgz binnen zes weken na het bekend maken van deze uitspraak de rechter om een beslissing over de klacht kan worden verzocht. Dit kunnen zij doen door zelf rechtstreeks een verzoekschrift in te dienen.

Zij kunnen hierbij een verzoek tot schadevergoeding (doen) indienen.

Deze uitspraak zal in kopie worden gestuurd naar:

- Dhr. XXXXXX, klager,
- Mevr. XXXXXX, patiëntenvertrouwenspersoon,
- mevr. XXXXXX, advocaat,
- mevr. XXXXXX, mentor,
- mevr. XXXXXX, psychiater, verweerder,
- Raad van Bestuur Vincent van Gogh,
- Dhr. XXXXXX, Geneesheer-directeur,
- Directie Vincent van Gogh,
- Mw. Mr. XXXXXX, voorzitter Commissie,
- Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd.